Poštnina plačana v gotovini

Borba

Glasilo socialno-nacionalnega pokreta Jugoslovanske akcije

Maribor, 22. febr. 1935 | Leto III. | Posamezna številka Din 1·50 ⊙ Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6·— za inozemstvo Din 10·— ⊙ Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ulica 26 Telefon 29-70 ⊙ Poštni čekovni račun 10.502 ⊙ Izhaja vsak petek ⊙ Oglasi po tarifi. | Štev. 8

Mnogo pozvanih...

a le 368 izvoljenih. Pišejo, da je Kandidatov vedno več, vsaj presegajo že danes številko 5000.

Imam pameten predlog. Vsi tisti, ki so resni reflektanti za stolček, naj se čimpreje zbero — količnik bodo kaj hitro dosegli — in postavijo na čelo kandidata, ki bo prav gotovo izvoljen. Ta jim bo potem preskrbel ugled in vsa potrebna sredstva, ki bi jih naj imeli kot zastopniki naroda — v rezervi.

Pletel in razpletal sem misli, kako bi statistiki in opredelitvi na ljubo sestavil točen popis tako ogromnega števila poslanskih reflektantov. Posrečilo se mi je. Da ne zabredem in ne utonem v morju številk, sem se oprijel one, ki sem jo kaj rad vporabljal in ki mi je dokaj dobro pristojala tudi v šoli. Je to številka 3. Kot prvim dajem prednost onim, ki še imajo zadnji poslanski vozni listek skrbno shranjen v žepu — v spomin in tolažbo. Vsa leta, ki so jih preživeli kot blaženi izvoljenci, so jih vsposobila in skresala v »delavne, sposobne, in bistre može«. Jasno je, da jim ni vseeno, da bi bili kot takšni sedaj, po dobri šoli in trdnem delu zapostavljeni, po drugih, manjvrednih.

Krivico bi delali onim, ki so svojčas pred temi, že mnogo preje, klesali in tesali ladjo narodove usode, če bi na nje pozabil, če bi jih kruto izločil iz tega indeksa.

Po več ko petletnem počitku so zbrali toliko moči, da bodo lahko aktivni, razgibani, bolj kot kdaj preje. Če si drznem očitati onim prvim, da so bili leni, nemarni v delu, kretanju, agitaciji, skratka, da so bili predobro plačani prevžitkarji — moram priznati tem vendar le silo, četudi negativno, brezplodno, polno partijskih strasti in sovraštva. Težko pet letno inzvenparlamentarno za obstanek potrebno delo, ki daje bore malo zaslužka v primeri z onim gosposkim, jih je temboli prepričalo, da bi storili zločin, če ne bi kandidirali. Stara (postransko je kakšna) partijska tradicija in preizkušenost, opravičujeta temboli ta njihov zahtevek ponovnega udejstvovanja.

Ena, dve, tri. Smo že tu. Ponižani, užaljeni, skriti talenti, skratka vsi oni, ki so prepričani, da so oni iz preteklosti in polpreteklosti slabi, (da ne rečem škodljivi) narodu, spadajo sem. Nov čas prihaja, čas nas novih ljudi, onih, ki bomo morali ves ubogi narod dvigniti iz brezdna in teme — pravijo ti zadnji.

Da ostanem zvest statistiki. A in B, mladi in stari številke 3. Mlaiši, inpulzivnejši očitajo starim, da so okostenel'i, da ne žive z duhom časa, skratka, da je bolje če prepuste delo njim.

Mladina ti si neizkušena, nimaš prakse, si prevroča, nevarno je za te to, pusti delo, ki smo se nanj dolgo pripravljali in čakali, nam — pravijo stari.

Skratka, huda je in postaja vedno hujša ta stvar. Agitacije, intrige in vse to kar pač spada k temu, so v polnem jeku in teku. Pri eni in isti mizi kjer sedita dva, ki mislita, da sta politika in poklicana za to, da postaneta izvoljena, imaš ne dva, temveč kar tri kandidate. Po vseh teh računih in konbinacijah izgleda, da bo kmalu (številka, ki je povprečna za vso državo) statistično ugotovljeno, da bride na enega volivce trideset sedem tisoč in petsto poslanskih kandidatov.

Nazaj nočemo!

Komaj je bila skupščina razpuščena že so se pojavili med narodom politični agitatorji vseh mogočih struj. Na dan so prišli vsi predšestojanuarski politiki, prišli so med drugimi mali Slovenci, mali Hrvati in tud mali Srbi. Skratka vsi oni, ki jim jugoslovenstvo ni nič, strankarstvo vse! Vsi oni, katere je narod že nek daj odklonil — namreč oni narod, ki čuti jugoslovansko in ki se ne da speljati v malenkostne strankarske, pokrajinske in plemenske boje. Ta narod je z navdušenjem pozdravil 6. januar 1929. leta, ker je v tem dnevu videl rešitev zavednih Jugoslovanov izpod jarma političnih partizanov in netilcev plemenske in verske mržnje. Na žalost je bil korak iz trdnega temelja šestega januarja na prosta tla politične borbe preuranjen. Samo v prvih dneh smo verovali, da bo tudi s parlamentom mogoče urediti vsa važna vprašanja, ki so za državo vitalnega pomena. Toda bili smo kruto prevarani! Stranka, oziroma klika, ki je v stranki prevzela vodstvo, je nagromadila v skupščino na strankinem programu vse in ni vprašala ali so oni, ki so prisegli na strankin program, ki je vseboval kot glavno točko **integralno jugoslovanstvo,** tudi res pošteni, iskreni, socialno čuteči Jugoslovani. Tako se je zgodilo, **da se je na lepo zapisani program podpisala cela vrsta ljudi iz vseh mogočih bivših političnih strank** in od nikogar se ni zahtevalo drugo, kakor da stopi pod zastavo, na kateri je blestel napis Jugoslovanska nacionalna stranka!

Ko smo nacionalisti opazili, kdo vse je stopil pod to zastavo, smo postali nezaupljivi, postali smo obupani — toda ne malodušni! Obupovali smo nad delom namišljene nacionalne stranke, v kateri je prevladaka klika, ki ni delela v smislu jugoslovanstva, čeprav ga je povdarjala ob vsaki priliki. Tudi oni, ki so pod zastavo stopili z najboljšimi nameni, so se kmalu uverili, da napis na zastavi vsak dan bolj bledi, da je vsak dan bolj zamazan, ker so ga preveč otipavale in preveč prikrivale roke — častihlepnih in dobičkaželjnih prijateljev jugoslovanskega bogastva, ne pa jugoslovanskega naroda.

Nacionalist za nacionalistom je odhajal, ko je videl, da se ponosne jugoslovanske zastave oklepajo ljudje, ki so že večkrat pokazali, da jim ta, za nas sveta zastava služi samo za odejo, ki naji prikrije njihove grehe!

Ko je ta zastava padla, ni nikdo plakal za njo. Vsi pa gremo na delo, da jo bomo dvignili zopet visoko, toda **čisto in ne omadeževano,** tako kakor je bila dne 6. januarja in kakršno so prejeli leta 1931 v roke oni, ki bi jo morali čuvati, pa so jo mesto tega izročili v roke ljudem, ki pod njo niso spadali in o katerih smo vedeli, da jo bodo omadeževali!

Danes drži zastavo, ponosno, toda brez napisa, ki je bil omadeževan po onih, ki so ga izrabljali v svoje osebne koristi — v rokah mož, v katerega so uprte oči jugoslovanskega naroda!

Jugoslovanski narod pa ne sme pod nobenim pogojem dopustiti, da bi se pod našo zastavo, ki je simbol naše svobode zopet zbrali ljudje, o katerih vemo, da niso n a š i. Pod to zastavo nima pravice stopiti noben samo-Slovenec, noben samo-Hrvat in noben samo-Srb. Tu je mesta samo za Jugoslovane, one Jugoslovane, ki hočejo izpolniti oporoko pokojnega našega velikega kralja in dati zadoščenje žrtvam, ki so dale svoje najdražje za domovino!

Da se nam ne bodo s prihuljenimi obrazi pridružili farizeji, ki bi v danem trenotku zaklicali rabljem jugoslovanskega naroda: križaj ga! — moramo nacionalisti strniti svoje vrste tako tesno ramo ob rami, da ne bo vmes prostora za nikogar, ki bi hotel ali želel na zastavo, ki je danes v naših rokah, postaviti napis JNS ali SHS in tudi nikogar, ki bi hotel prikriti ali pa omadeževati na njej naš napis: Močna Jugoslavija!

Naš napis naj bo viden vsem — i prijateljem i sovražnikom. Vsi morajo v tem napisu videti našo voljo: **Temeljev 6. januarja ne zapustimo! Jugoslavija je naša, in nikogar drugega! Mi hočemo, da ostane močna, enotna!**

Nacionalisti bomo izpolnjevali kraljevo oporoko: Čuvajte Jugoslavijo! Že danes pa odgovarjamo: **Čuvali jo bomo pred vsemi notranjimi in zunanjimi sovražniki!**

Zato ne nazaj pred 6. januar — ampak naprej drugovi!

Političen pregled

Zunanje

K italijansko abesinskemu sporu.

Italija pošilja svoje miličnike proti Abesincem. Kakor kažejo fotografije, so fantje precej navdušeni. Publika pa tudi. Tako pravijo italijanska poročila in slike, ki jih prinašajo, kažejo to navdušenje.

Poleg Italjanov pa bodo tudi naši bratje deležni dobrote, da bodo smeli braniti odnosno boriti se za Italijo — proti Abesincem.

Pri rokah pa imamo tudi slike o abesinski armadi. Tudi oni se pripravljajo. Če smemo soditi po slikah, pa ti obrazi niso tako prijazni, kakor italijanski. Izgledajo precej bojevito. Seveda se pa za vojaka bolj spodobi, da izgleda bojevit, kakor pa da izgleda prijazno.

Leta 1896 je bilo precej vroče leto. — Kakšno bo letos, pa še ne moremo povedati. Poročali bomo lahko šele po morebitnem spopadu. Samo čudno se nam zdi, da je bilo v besedah več vročekrvnosti, kakor sedaj v dejanjih . . .

Nemčiji se ni posrečilo...

Po odgovoru Nemčije na predloge Anglije in Francije, ki so bili stavljeni na podlagi londonskega sporazuma, so prihajale v javnost razne vesti, iz katerih je bilo vidno, da so jih pošiljale v svet razne časopisne agencije samo na podlagi ugibanj in seveda po lastnih željah in simpatijah za eno ali drugo stran. — Nemčiji naklonjeno časopisje je vrglo v javnost vest, da je Anglija sklenila pristati na samostojna pogajanja z Nemčijo brez Francije. V svoji domišljiji so že skoro določili kraj in čas teh pogajanj. Z veseljem so poročali, da se je Nemčiji posrečilo razdvojiti s tem Francijo in Anglijo. Od tega so seveda Nemci največ pričakovali. Njim nasprotno svetovno časopisje je pa zavzemalo ravno nasprotno stališče.

Časopisje onih držav, ki so samo indirektno zainteresirane na londonskem sporazumu, pa je prinašalo ene kakor druge vesti največ brez komentarja. Vsi pa so si bili svesti velikega pomena londonskega sporazuma. S skepso smo posebno Jugoslovani gledali na Nemčijo in bili v velikih skrbeh, če se ji končno res ne posreči doseči separatnih pogajanj z Anglijo.

Zadnje vesti iz Londona pa so prinesle v tej stvari popolno jasnost: Anglija se ne bo pogajala separatno z Nemčijo brez Francije. V svojem komunikeju pravi, da sicer ne odklanja razgovora med nemškim in angleškim poslanikom, toda ta se bo mogel vršiti šele po sestanku francoskega in angleškega zunanjega ministra, na katerem bo sestavljen odgovor Anglije in Francije na onega Nemčije.

Nemčiji se tudi tokrat njena namera ni posrečila. Anglija se pač dobro zaveda,o d kod ji preti nevarnost in zato se je končno le odločila, da ostane v tem vprašanju tesno ob strani Francije in s tem seveda — tudi Rusije in ostalih držav, ki hočejo biti varne pred morebitnim povratkom nemške ekspanzivnosti na škodo drugih držav in narodov.

Avstrija išče

v Franciji najbrž zopet posojila, bolje rečeno finančne podpore. Kakor do sedaj vedno, je tudi topot Avstrija pričela najprej z jadikovanjem, da je v veliki nevarnosti sedanji režim, katerega hočejo vreči tako hitlerjevci, kakor tudi marksisti in komunisti. Po stari praksi seveda v zvezi s to nevarnostjo prihaja z prošnjo oziroma zahtevo, da se ji dovoli ustanovitev milice in pomnožitev vojaštva, da bo mogla braniti svojo samostojnost. Prepričati hočejo zapadne države, posebno pa Francijo, da bi bila največja nevarnost za Srednjo Evropo, če bi se zrušil v Avstriji sedanji režim.

Temu jadikovanju pa malokdo veruje in so se že pojavile vesti, da sedanji režim v Avstriji prav za prav noče nič drugega, kakor to, da pridejo v Avstriji na prestol Habsburžani. In zato hodijo trkat na vrata diplomatov zapadnih velesil in poskušat dokazati, da je rešitev Avstrije samo na ta način mogoč, če se vspostavi monarhija — seveda pod Habsburžani.

Namiguje se celo, da avstrijska vlada že pripravlja vse potrebno, da bi to izvedla. Sedanji predsednik naj bi odstopil in bi se nato vršile nove volitve predsednika toda tako, da bi ga volili samo župani. V to svrho poskuša spremeniti ustavo. Če bi prišlo do volitev, upa avstrijska vlada, da se ji bode posrečilo spraviti na predsedniško mesto nadvojvoda Evgen Habsburški, ki je itak že delj časa v Avstriji in se tudi politično udejstvuje. Zaenkrat bi bil seveda samo predsednik avstrijske republike. Iz te republike pa bi, vsaj tako misli sedanja avstrijska vlada, brez velikih pretresljajev bila proklamirana kmalu monarhija pod žezlom Habsburžana.

Taki so sedaj računi Schuschnigga et comp. Kako pa misli narod, je seveda drugo vprašanje.

Po odgovoru Nemčije!

Lev se vzbuja...

Pretekli teden je Nemčija odgovorila na predloge Anglije in Francije. Na ta odgovor so čakale vse evropske države obenem s Sovjetsko Rusijo z velikim zanimanjem. Vse pa so sedaj razočarane.

Nemčija je odgovorila tako, da ni pogojev niti sprejela niti odklonila. Diplomatski besednjak sicer ne pozna besede iskrenost, vendar pa so vsi pričakovali, da bo odgovor vsaj tako sestavljen, da bodo svetovni diplomati iz njega mogli najti to besedo, četudi samo v diplomatskem smislu. Toda tudi to se ni zgodilo.

Odgovor Nemčije to pot res ni bil sestavljen v tonu pruske oholosti, zato pa vsebuje vse polno fraz o miroljubnosti, katerih zaključek je zahteva popolne enakopravnosti v oboroževanju. Šele, ko bodo podpisnice versajlske pogodbe črtale določbe glede prepovedi oboroževanja Nemčije, bode ta pripravljena začeti prava pogajanja tako z Anglijo kakor z ostalimi velesilami, v prvi vrsti s Francijo.

Nemčija pristaja samo na podpis letalske pogodbe. To pa samo zato, ker se zaveda, da je Francija na podlagi svojih dosedanjih ugotovitev Angliji prav nazorno dokazala, da ji s strani Nemčije v tem pogledu grozi ista nevarnost, kakor Franciji. Nemčija se je tega pri sestavi odgovora popolnoma zavedala in da ne bi izzvala Anglije k tesnejšemu sodelovanju s Francijo, se je potuhmila in z veliko gesto pristala na to točko francosko-angleškega predloga.

Izmika pa se Nemčija podpisu podonavskega in popolnoma odkrito odklanja podpis vzhodnega pakta. Glede prvega se previdno izmika, ker hoče imeti proste roke glede Avstrije, drugega pa odklanja, kakor navaja v odgovoru, zato, ker ne more sprejeti garancij glede vzhodnih mej, o katerih določa vzhodni pakt jasno, da morajo to garancijo dati vse države, ki ta pakt podpišejo. In tu Nemčija zopet pritisne na stari regal in z bučnimi glasovi naznanja celemu svetu, da take garancije ne more dati, ker je njena vojaška sila — preslaba.

Večje neiskrenosti ni mogla pokazati do sedaj še nobena država, kakor jo je tokrat v tej točki pokazala Nemčija, čeprav se dobro zaveda, da ni evropskega diplomata, ki bi verjel pravljici o šibkosti nemške armade, ampak da so vsi prepričani, da danes nemška armada ni oborožena dovolj samo za obrambo svojih meja, temveč da je popolnoma pripravljena za — napad. Javna tajnost je danes, da je Nemčija svojo armado popolnoma reorganizirala in najmodernejše oborožila kljub vsem prepovedim versajlske poogdbe. Medtem ko so bivši zavezniki kolebali in se prepirali med seboj, se je Nemčija nemoteno organizirala v veliko vojaško silo predvojnega stila in je pri tem ni nikdo nadzoroval in tudi nikdo oviral.

Iz tega razloga se prav gotovo ne bo našel diplomat, ki bi verjel, da Nemčija radi tega noče pristopiti k vzhodnemu paktu, ker ne more garantirati s svojo armado za meje podpisnic, temveč je vsakemu jasno, da noče pristopiti zato, ker hoče tudi tukaj imeti popolnoma proste roke. Iz vseh nastopov nemške diplomacije je razvidno, da ravno na vzhod obrača trenotno Nemčija oči, ker upa, da bode tu najprej spremenila meje, ki jih je določila versailska mirovna pogodba. Pred očmi ima za enkrat Litavsko.

Z veliko naglico in v razočaranje vseh evropskih zapadnih velesil je Nemčija ravno iz tega razloga sklenila s Poljsko prijateljsko pogodbo. V tej pogodbi pa ni govora samo o Litavski in mogoče še o kaki drugi baltiški državi, temveč je tudi ena najvažnejših točk Ukrajina. Nemčija bi to pokrajino rabila, ker je svetovna žitnica. Poljaki na drugi strani pa so pripravljeni iz strahu pred Nemčijo v tej točki Nemčijo podpirati celo v morebitnem sporu z Rusijo in to vse samo v prevarni misli, da bo Poljska v tem slučaju ostala s strani Nemčije neogrožena. Kdor pa pozna taktiko Nemčije in staro njeno sovraštvo do vseh Slovanov, prav nič ne dvomi, da Nemčija ne bo popustila, če se ji posreči doseči uspeh v tej točki, iz vidika še nadaljnih svojih imperialističnih teženj. Poljska pozablja, da Nemčija šteje Šlezijo, ki je deloma vključena njej, med oropano ozemlje in je zato previdnost tudi v tej točki zelo priporočljiva. Ne dvomimo, da je v Poljski še dovolj politikov, ki na to vprašanje gledajo s slovanskimi očmi.

In zato, da bi imela Nemčija še nadalje tu vse možnosti odprte, se tako odkrito izjavlja v svojem odgovoru proti podpisu vzhodnega pakta.

Spretno pa se je izmaknila vprašanju Avstrije in s tem seveda tudi podpisu podonavskega pakta. Dočim se pred odgovorom Nemci vrgli v svet, da bodo v odgovoru zahtevali plebiscit v Avstriji, je to v odgovoru izpuščeno. Danes mora biti vsakemu jasno, da so Nemci širili glasove o zahtevi po plebiscitu v Avstriji s prozornim namenom. Zvedeti so hoteli samo stališče ene ali druge evropske merodajne velesile v tem vprašanju. Ko so videli, da niso nikjer našli zaslombe in opore, so zahtevo v odgovoru samo dložili iz dnevnega reda. Niso pa je opustili.

Obenem pa je znala Nemčija odgovor prevleči z močno nitjo, ki je v vseh svojih dosedanjih diplomatskih razgovorih ni nikdar pozabila vplesti in tako jo vpleta z vso silo tudi sedaj. In ravno ta nit je iz vsega odgovora najbolj vidna in služi edinemu namenu: razdvojiti Francijo in Anglijo. Nemčija prav dobro ve, da Anglija ni tako zainteresirana na evropskem kontinentu, kakor Francija in zato poskuša na vse načine spraviti Anglijo vsaj v gotovih vprašanjih na svojo stran, da bi z njeno pomočjo omehčala Francijo, da ne bi bila tako trdovratna v vprašanju sedanjih meja v Evropi.

Če bi Nemčija dosegla razdvoj med Anglijo in Francijo, bi dosegla vse, kar prav za prav želi. Kakor je iz dosedanjih vesti razvidno, se ta manever Nemčije tudi sedaj ni posrečil in ne verujemo, da se bo kdaj našla v Evropi država, ki bi se vjela v nemške mreže in s tem podpisala lastno smrtno obsodbo.

Nemčija je danes lev, ki je ozdravel po težko prizadeti rani. Za krotitelje pa bi bilo usodepolno, če mu sedaj dajo polno svobodo. Držati ga morajo stalno v primernem prostoru, kjer se bo sicer svobodno gibal, vendar pa samo v mejah nepreskočljivega jarka. Preko tega ga spustiti ne smejo, če hočejo biti pred njim varni in obvarovani pred njegovo nasilno naravo.

Vojna ali mir

Italjansko abesinski spor prehaja iz faze v fazo. Čudno je pri vsem le to, da vse te faze in diplomatska pogajanja ne dovedejo do zaključka. Italija obtožuje in zahteva polno odškodnino za storjeno škodo od Abesinije, ta pa kratko odgovarja z ne.

Kaj je preostalo drugega g. Mussoliniju, kot to, da zagrozi s kazensko ekspedicijo Abesiniji. Pretnje pa niso zalegle, nasprotno, rodile so odpor, ki je jasno izražen v besedah abesinskega kralja kraljev, ki pravi, da je sicer za mir, toda, če bo treba, se bo boril ves narod Abesinije do zadnje kaplje krvi napram vsakemu, ki bi mu jemal svobodo.

Po fašistični ideologiji, ki je za nujnost imperialistične vojne, bi bilo povsem jasno, da pride do konflikta. Ugled Mussolinija in žnjim vsega fašizma to je dok trine apeninskega polotoka, bo težko in bi težko pretrpel blamažo umika.

Italijansko časopisje in žnjim tudi del svetovnega Italiji naklonjenega časopisja sicer v isti sapi, ko kriči, da je potrebno končati barbarsko fevdalno državo, ki ogroža interese Evropejcev — zatrjuje, da mobilizacija ne pomeni še vojne temveč le zaščito interesov italjanske zemlje in njenih podanikov.

Bilo tako ali tako, dejstvo je, da je podvig Italije nevaren. Narod Italije baje, po poročilih (tujega svetovnega časopisja) ni prav nič zadovoljen, da celo ogorčen je nad mobilizacijo. Vse to pospešujejo tajne agitacije, nevidne sile in letaki, ki kljub fašistični strogosti in pazljivosti preplavljajo Italijo in s tem le jačajo nerazpoloženje naroda.

Gospodarsko je Italija v dokaj težkem položaju in s tem v zvezi tudi stanje njene valute. Stroški vzdrževanja afriških po večini neplodnih kolonij znašajo nič manj kot štiri miljarde lir za kratko dobo devetih let to je od leta 1923 do leta 1931. Te miljarde gredo po večini na račun vzdrževanja miru in reda, le majhen del odpade na gospodarska dela.

Da torej ta podvig ali vojna, kakor pač kdo misli da je bolj prav, ne bo opomogel, temveč izčrpal do skrajnosti Italijo in njeno gospodarstvo, je jasno. Dodajmo k temu še neizvestnost končnega uspeha te akcije Mussolinija, pa nam bo slika, ki jo je podal profesor Gugliemo Ferrero — da bo vojna v Afriki izzvala v Italiji polom političnega (morda tudi gospodarskega — op. ur.) sistema — jasna.

Za društvo narodov pa je ta podvig njenih dveh članic to je Italije in Abesinije (kojih vrhovni poglavarji in vodje so mimogrede povedano, tudi bratje po ordenu Anunziate) težka in morda zadnja preizkušnja njenega raison d'être-a.

Nas kot državo Jugoslovanov in sosedo Italije zanima to vprašanje le v toliko, v kolikor smo mi njeni mirni sosedje in opazovalci, kot narod pa nas skrbi usoda onih naših bratov, ki bodo izkrvaveli, za nas in njih tuje pojme — rimskega imperializma.

Dajte našim ljudem vsaj skromen košček kruha!

Apel brezposelnih na mestnega župana g. dr. Lipolda in upravnika mestnih podjetij g. Perica!

Kdor še ni nikdar v življenju skusil kaj je glad in pomanjkanje, ta ne more nikdar prav preceniti gorja, v katerem živi več sto brezposelnih in lačnih, ki so pristojni v Maribor. Popolnoma upravičeno ti siromaki prosijo in pričakujejo pomoči v teh težkih dneh svojega življenja od mestne občine mariborske, ki jim jo tudi nudi, toda niso vsi tako srečni, da bi jo bili deležni. Tudi je obžalovanja vreden postopek, kako odrejeni organi »merijo« in »precenjujejo« siromaštvo vsakega posameznika, ki zaprosi pomoči. Če nisi raztrgan od pet do glave, že se zdi, da nisi siromak, da nisi pomoči potreben in potem tista natančna poizvedovanja vse naokrog. Radi verjamemo, da je med brezposelnimi mnogo takih, ki so si svoje bede sami krivi, ki izkoriščajo razne socialne ustanove, toda mnogo je takih brezposelnih, ki svoje gorje molče in potrpežljivo prenašajo, ki ga niso sami zakrivili, mnogo je takih, ki šele v skrajni stiski zaprosijo za javno pomoč in podporo.

Povdarjamo tudi na tem mestu, da je mestna občina mariborska dolžna v prvi vrsti skrbeti za take, ki so v Maribor pristojni. Nočemo odrekati pomoči tudi drugim, siromaki med siromaki pa, ki smo sem pristojni, si lastimo prvenstveno pravico do pomoči bodisi v kakršnikoli obliki. Da smo to spregovorili javno, nas k temu silita glad in pomanjkanje in pa dejstvo, da redi mestna občina mariborska veliko število takih, ki teh zlatih dobrot niso vredni. V mislih imamo nekatere mestne uslužbence, ki še danes po 16 letih osvobojenja ne čutijo potrebe, da bi se naučili našega jezika in je v njih vse le svetohlinstvo, dočim so s srcem bogve kje drugje. Ne varamo se, da predpisuje novi zakon o mestnih občinah za občinsko uslužbenstvo znanje državnega jezika. Čitali smo, da so nekatere obmejne občine v državi v tem pogledu temeljito očistile vrste svojih uslužbencev.

Še danes so v občinski službi razni **Dabringerji, Fochlerji, Hartbergerji, Millnerji itd. itd.**, o katerih je javnosti znano, da ne obvladajo našega jezika, ali ga pa dosledno nočejo rabiti niti v službi, še manj seveda izven službe. Precej jih je v občinski službi, ki že davno spadajo v pokoj, nekaj je takih, ki so dobro situirani hišni posestniki, nekaj takih državnih vpokojencev z lepo pokojnino, ki so nastavljeni kot dnevničarji, nekaj takih poročenih uslužbenk, ki so hišne posestnice in so njih možje v državnih ali drugih službah z dobrimi stalnimi plačami.

Dobili smo ob neki priliki vpogled v letošnji proračun in pojasnila, k proračunu mestnega zaklada in mestnih podjetij. Letos je predvidenih približno **11 milijonov dinarjev** za osebne izdatke, za plače, pokojnine, mezde, zavarovanja itd. Osebni izdatki tvorijo torej približno 21% celotnega proračuna. Nikakor nismo nevoščljivi raznim ljudem pri občini lepih plač, vendar pa se nam, ki smo brez zaslužka in kruha dozdevajo v današnjih časih krize plače, kakor jih prejemajo razni gospodje pri občini v iznosu nad 40.000 Din letno vsekakor previsoke. Ob pravilnem razumevanju bede in brezposelnosti bi mogel dobiti pri občini skromen košček kruha še marsikateri ubogi brezposelni občan. Tako pa živijo eni v izobilju, drugi pa stradamo.

Dopisnikom!

Dopisnikom! Dopisnike z dežele prosimo, da nam dopise pošiljajo tako, da jih prejme uredništvo najkasneje vsako sredo, ker nam je sicer nemogoče uvrstiti jih v list, ki izide vsak petek!

Letalstvo v — Nemčiji

Francosko časopisje poroča, da je Nemčija v zadnjem času okrepila svoje letalske sile za 100 Heinklovnih aparatov, 100 Arado-aparatov, dalje za 90 Heinklovih lovskih aparatov ter 60 aparatov tipa 52-50 DOX. Število velikih tovarn je zraslo za 15, tovarn za motorje pa na 8. Te tovarne delajo največ za nemško vojaštvo.

To oboroževanje ne kaže nič obrambnega in dokazuje, da se Nemčija pripravlja bolj na napad. Nikdo ne veruje nemškim zatrdilom, da se morajo pripraviti na obrambo, ko je vendar očito, da Nemčije nima namena nikdo napasti in zaenkrat tudi nima zato vzroka. Nihče jim noče jemati tega, kar je njihovega. Vsi pa si želimo, da tudi Nemčija ne bi segala po tujem, kakor je to delala v preteklosti.

Kakor pa je razvidno iz nemškega časopisja, tudi sedaj Nemčija živi v domišljiji, da mora dobiti vrnjene gotove pokrajine, čeprav nima do njih nikake pravice. Če bi Nemčija prišla k zavesti in priznala tudi drugim narodom pravice bi lahko boroževanje odpadlo.

Fes v Turčiji in pri nas

V Turčiji je fes odpravljen. Vakufski-mearilski svet v Skoplju pa je ukazal, da morajo vsi nameščenci vakufskega ravnateljstva nositi fes. Beograjski dnevniki so ta korak obsodili, češ, da je nesocialen in nesodoben, ker ovira kulturni napredek v Južni Srbiji. Muslimanski svet pa odgovarja na to, da je fes za muslimane samo relikvija. Kdor misli drugače se moti.

Radi fesa se menda ne bomo sprli.

Spomnimo se pri tej priliki na l. 1908, ko smo vsi nacionalno-revolucionarno usmerjeni dijaki v Ljubljani pričeli nositi fes. Takrat je bilo veliko razburjenje pri vladi in so nam končno prepovedali nositi fes. Morali smo se odredbi pokoriti: Fes smo odložili, obdržali pa smo jugoslovansko prepričanje.

Tako je bilo takrat in tako bo gotovo tudi danes!

Naš zasebni nameščenec - suženj?

Beda, ki bije naše ročno delavstvo je kruta in neusmiljeno poganja naše delavstvo v brezup. Delati mora trdo, gospodar — navadno inozemec semit — ga izkorišča do onemoglosti. Pa vestno opravljeno delo mu prizna samo miloščino, ki mu jo odmerja po svoji volji in mu jo zmanjšuje ali pa ukinja. Tako se godi danes našemu ročnemu delavstvu, ker je odvisen le od posameznika.

Nič boljše in v mnogih ozirih še slabše pa se godi našemu zasebnemu nameščencu. Plače zasebnega nameščenstva, danes v največ slučajih ne dosezajo eksistenčnega minimuma. Poleg tega se mu kratijo pravice, ki mu jih daje socialna zakonodaja. V tem oziru je tudi zasebni nameščenec popolnoma odvisen od službodavca. V veliko slučajih se poslodavci upirajo izpolnjevati zakonite dolžnosti. Vsak zasebni nameščenec mora biti pokojninsko zavarovan, pa se vendar gode slučaji, ko poslodavec prisili nameščenca, da se temu odpove. Tu ne pomaga zakoniti predpis. Nameščenec nima možnosti, da bi se postavil na stališče zakona in zahteval od svojega službodavca, da ga pravilno prijavi pokojninskemu zavarovanju, ker v tem slučaju zgubi službo. Isto je z bolniškim zavarovanjem.

Poleg vsega tega pa je še velik del našega nameščenstva sposobnega in vestnega brez posla, ker mu odjeda kruh **na eni strani tujec, na drugi pa brezsrčni izkoriščevalci, ki zasedajo dvoje ali pa celo več služb.** Eno najbolj perečih vprašanj za zasebnega nameščenca je ravno ureditev neznosnih razmer, ki vladajo pri nas vsled zasedanja službenih mest, ki pritičejo edino le zasebnemu nameščencu, po raznih vpokojencih vseh mogočih položajev. Ne da bi se ozirali na celo dravsko banovino, lahko ugotovimo, da je danes v Mariboru toliko službenih mest zasedenih po nepuravičencih, da bi bili zaposleni lahko vsi brezposelni zasebni nameščenci, če bi se umaknili oni, ki jim je zasebna služba nepotrebna in jo vrše prav za prav le — za luksus.

Ozrimo se po pisarnah- posebno po večjih — v Mariboru. Tam sede vpokojenci poleg vpokojenca, poročene žene, katerih možje imajo dohodke, ki daleko presegajo plačo, ki je nujno potrebna za dostojno preživljanje.

Če kdo načne vprašanje dvojnega zaslužkarstva, naleti na hud odpor, češ, kdo naj brani vpokojencu in poročenim ženam, da ne bi smeli delati, če so delazmožni. Taki pa, ki vršijo po dve in tri službe obenem pa imajo isti izgovor, samo s to razliko, da se sklicujejo navadno na neko špecijelno delo, ki ga ne more nihče opravljati, če ni bil preje v teh strokah izvežban. Kako bi nam pa odgovorili, če bi jih vprašali, kje so se oni priučili tega špecijelnega dela, ki je tako komplicirano, da ga znajo oni sami in nihče drugi? Ali nam bodo mogoče odgovorili, da bo potem, ko njih ne bo več, to delo izostalo? Mislimo da ne. Torej je tudi ta izgovor ničev. Vsem tem dvojnim in trojnim zaslužkarjem in onim, ki z veliko pokojnino zasedajo službe, na katere čaka stotine in stotine brezposelnega nameščenskega naraščaja in celo že izvežbanega starejšega nameščenstva, moram jasno odgovoriti: ne izgovarjajte se! Vi zasedate zas. službe samo zato, ker ste — brezsrčni!

In tudi v tem vprašanju je delo, ki čaka bodočo skupščino. Treba bo načeti to pereče vprašanje in ga rešiti z zakonom. Če nočejo taki škodljivci naroda sami prepustiti mesta **potrebnim, sestradanim in obupajočim** brezposelnim nameščencem, jih je treba k temu prisiliti z zakonom. Kdor ima polno pokojnino, ta ne spada več v službo, žena, katere mož ima razmeram primerno plačo, naj se umakne iz službe. **Dokler nima pri nas vsak posameznik najnuinejših dohodkov, ne sme biti nikogar, ki bi imel dvojen ali celo trojen zaslužek!** Tu ne pomaga nobeno izgovarjanje na posebne prilike, niti sklicevanje na otroke, ki jih je treba še preskrbeti. Kdor je izhajal s plačo, bo tudi s polno pokojnino! Vsak, ki ima toliko dohodkov, da lahko živi, pa najsi izvirajo ti dohodki iz pokojnine ali pa iz zaslužka svojega zakonskega druga, se mora umakniti in prepustiti mesto brezposelnim zasebnim nameščencem. Za službodavce, ki bi se temu hoteli izogniti, pa mora zakon predpisati kazen.

Četudi bodo kričali, da je to omejitev svobode, nas to ne sme motiti. Bolje je, da se taka svoboda omeji, kakor pa da propada množica mladih, delozmožnih in delavoljnih ljudij, ki so največja opora naroda in države.

Inozemski nameščenci po raznih pisarnah, kakor knjigovodje, korespondenti, tipkarice in tudi potniki morajo iz naših podjetij izginiti. Za pisarniško stroko imamo dovolj strokovnjakov in ni špecijelnega dela, ki ga ne bi znal opraviti domačin. Tujec naj ostane v lastni zemlji. V vseh naših sosednih državah ne najdemo nikjer našega državljana - privatnega nameščenca. Če je kdo bil kje, je že zdavnaj moral sprejeti to tuje državljanstvo, ali pa je moral oditi. Tako mora biti tudi pri nas!

Pričakujemo in trdno upamo, da bo bodoča skuščina storila svojo dožnost in nam preskrbela zakon, s katerim bo tako izkoriščanje današnjega težkega socialnega položaja — konec.

Zasebni nameščenec se pa mora zavedati, da v boju sam ne bo ničesar dosegel in, da je moč le v skupnosti. Zato mora biti vsak zasebni nameščenec brez izjeme organiziran. **Neorganiziran zasebni nameščenec, ki stoji ob strani in čaka, kaj bodo storili drugi zani, škoduje s tem svojim sotovarišem, svoji rodbini in končno tudi sam sebi!** Že iz ljubezni do samega sebe mora vsak nameščenec in nameščenka stati v vrstah borcev za stanovsko svobodo in pravico! Nameščenec ne sme biti suženj!

Javno zborovanje privatnih nameščencev v Mariboru

Društvo zasebnih in autonomnih nameščencev v Mariboru poziva vse svoje člane, vse nameščenstvo in trgovske pomočnike, da se vdeleže javnega zborovanja, ki ga priredi

v soboto, dne 23. februarja 1935. ob 20. uri

vgornji dvorani hotela Orel.

Zastopniki naših socialnih ustanov bodo podali tu obširne referate o perečih vprašanjih v pogledu razširjenja pok. zavarovanja na vso državo, ter nameravani ukinitvi naših dosedanjih Bolniških Blagajn po zloglasnem načrtu Suzorja Zagreb, katerega izvedba bi značila za nas vseh velik korak nazaj.

Govorili bodo tov. Tavčar Ivan podpredsednik Pok. zavoda, nadalje tov. Zemljič Joško podpredsednik Trg. Bolniške blagajne in tov. dr. Janko Köstl predstavnik Zveze društev privatnih nameščencev v Ljubljani.

Tovariši in tovarišice! Zavedajte se, da živimo v času, ko je bolj kot kedaj preje potrebno, da se strnemo na braniku za naše pravice, ter da javno dokažemo, da si naših pravic ne damo odvzemati od nikogar, ter da stojimo za ohranitev istih vedno budno na straži!

Pridite vsi na zbor!

Narodna Odbrana na Pobrežju

NO. Pobrežje pri Mariboru je imela v soboto dne 16. t. m. občni zbor. Predsedoval je brat Požar, naš znani nacionalni delavec. Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik oblastnega odbora NO g. dr. Jančič in za CMD g. dr. Lašič.

Iz tajnikovega poročila smo posneli, da je NO v Pobrežju budno na straži in deluje z vsemi silami, da se narodnostne razmere na Pobrežju — kjer je še vedno preveč nam tujega elementa, ki mu ni po volji Jugoslavija in jugoslovanski Maribor.

Vsi govorniki so v svojih govoril povdarjali važnost narodno-obrambnega dela na naši severni meji. Vse sile moramo položiti v to delo, da nam tujec, naš stari narodni sovražnik na meji ne bo škodoval. Na meji mora prevladovati naš duh! Vsak, ki prekorači našo mejo mora vidno opaziti, da je tu naša zemlja in da smo tudi gospodarji mi, tujci pa naši gostje, katere sicer gostoljubno sprejmemo in pustimo v naših krogih, zahtevamo pa od njih, da nas spoštujejo!

Narodni odbrani na Pobrežju pa častitamo k dosedanjemu delu in ji kličemo: **Po tej poti naprej, pogumno brez ozira na desno ali levo!**

Politično vrvenje

Grupe in grupice. V Mariboru se opaža, da se zadnji čas sestajajo veliki, majhni in še manjši gospodje. Vsak izmed njih zastopa svojo grupo in zbira kandidata. Samo to je pri celi stvari mučno, da vsi ti kombinatorji sami ne vedo, koga prav za prav zastopajo. Za seboj niso nikdar imeli in nimajo nikogar, razen mogoče par njihovih uslužbencev. Zato jih tudi zelo skrbi, kako bi — kakor čujemo že izbranemu — voditelju imponirali. Sestavljajo lepo zveneče spomenice in peticije (kajti brihtni so, saj so to samo gospodje). Študirajo, katere stanove bi prav za prav zastopali, pa ne pridejo do zaključka. Delavstvo jih odklanja, za velekapitaliste so premajhni, uradništvo se jih boji in tako zaenkrat zastopajo sami — sebe in eventuelno dvojico ali trojico svojih najboljših tovarišev iz poslovnih ali pa kakih drugih zvez.

No pa vseeno, politični voditelji hočejo biti in so. In zato se naj kar lepo naprej vodijo. Nekam se bodo že zavodili, če ne drugam pa po kakšen aspirin, ki je prav dobro sredstvo proti glavobolu, apotekarji pa tudi radi zaslužijo. Je pač križ s temi volitvami. Vse bi rado kandidiralo, pa tako malo volilvcev...

Velika stranka — v majnih prostorih

Kadar je imela svoj čas občni zbor stranka, ki trdi, da je vse v njenem taboru, je izbrala za občni zbor primerno velik prostor. So bile prav velike, ki so vzele za take prilike veliko dvorano v Narodnem domu, malo manjše pa v mali dvorani, še manjše pa v kaki gostilni. Sedaj pa čitamo, da ima »velika« stranka JNS odnosno nie »velika« — svojčas so rekli najmočnejša — krajevna organizacija v Mariboru II, svoj občni zbor v klubski sobi kavarne Jadran. Nismo sicer klubarji, zdi se nam pa, da je ta klubska soba precej majhna — tako za dvetarokpartiji, no če se stisnejo — za tri. Na vsak način pa veliko premajhna za tako »veliko« stranko. Če pa stranka ni več velika, pa prosimo opravka in oproščenja že kar vnaprej.

To se ne sme zgoditi!

Iz Novega Sada poročajo, da hočejo Nemci okrog švabsko-nemške zveze ponuditi g. Jevtiću svojo kandidaturo. Ker je g. Jevtić nosilec državne liste, ki ne more biti drugačna, kakor **nacionalna,** dvomimo, da bi bila taka kandidatura sprejeta in da bi se ponovil greh, ki ga je svoj čas storila JNS. Najmanj pa, da bi bili sprejeti Nemci iz kroga švabsko-nemške zveze, ker ravno ta do danes dejansko še ni pokazala lojalnosti. Vsaj pri nas ne. Nasprotno opažamo, da se tam zbirajo največji sovražniki našega naroda, ki še danes podpirajo v prvi vrsti renegate, ki nimajo nikake pravice prištevati se narodni manjšini. Taki Nemci ne smejo biti izvoljeni na nacionalni listi!

O Nemcih okrog švabsko-nemške zveze ima zelo slabo mnenje tudi organ mlado-nemškega gibanja »Der Jungdeutsche«, ki izhaja v Novem Sadu — in ki je nasprotnik klike okrog švabsko nemške zveze.

V svoji zadnji številki jih v notici pod naslovom »Denunziant Novi Sad« pošteno okrca, češ, da denuncirajo preko meje one naše Nemce, ki hočejo biti lojalni tudi v dejanjih, češ, da so ljudski izdajalci in srbofili, na drugi strani pa da jih denuncirajo našim oblastim, da so nekaki poborniki novega gibanja.

Tudi mi trdimo, da so okrog švabsko-kulturne zveze pri nas gibljejo ljudje, ki se na eni strani delajo nedolžne in hinavsko zavijajo oči, na drugi strani pa spletkarijo in razširjajo med narod razne alarmantne vesti — vse z gotovim namenom. Zato je s takimi ljudmi vsako odkritosrčno sodelovanje izključeno!

Kameleoni JNS. Glavni odbor JNS je sklenil, da ne postavi lastne kandidatne liste pri sedanjih skupščinskih volitvah. S tem sklepom pa niso vsi zadovoljni. Nekateri bi vendar-le radi kandidirali na lastni listi. Večina je pa mnenja, da je najbolje iti na listo g. Jevtića, seveda pa so v velikih skrbeh, če bo tudi vse tiste in take, ki bi radi zopet poslančevali, sprejel.

Zato spreminjajo barve vsak dan, če pa kaže tudi vsako uro. Govorijo sicer še vedno o JNS, ker pa g. Jevtić o tej stranki, če jo sploh lahko tako imenujemo, noče nič slišati, bi bili pripravljeni tudi ti vsiljevalci, opustiti staro firmo in si pač prisvojiti drugo — saj ime je postranska stvar.

Radovedni smo, kje bomo še videli bivše gromovnike iz JNS. Najbrže pa povsod tam, kjer je za malo dela obilno plačilo.

To so korenjaki . . !

Čudno dopadajenje ima »Slovenija« nad Borbo. Skoro v vsaki številki nam posveča nekaj vrst. Zadnjič se raduje, ker smo okrcali gotovo kliko, ki je vladala v JNS. Na koncu pa pripomni, da je čudno, da se klaniamo v isti številki drugemu pripadniku JNS. Za »borce« okrog Slovenije je to seveda težka reč. Nacijonalistom pa precej razumljivo, ker vemo, das o bili v JNS poštenjaki, ki na žalost v stranki niso mogli napraviti reda in vpeljati poštenost. Menda »Sloveniji« ni neznano, da je tudi g. Jevtić član JNS, pa je vendar napravil red. Čudno, da »Slovenija« ne pove, kaj bi rada. Nam sicer ni treba povedati, ker itak vemo. Samo to ji povemo, da njenim željam ne bo ustreženo. Nimamo volje imeti meje ob Sotli, da bi nam potem zavladali ljudje okrog »Slovenije«, ki se gredo vojake z ono znano pesmijo: Mi smo vojaki korenjaki, a naše puške so iz lesa...

To je naš zadnji odgovor »Sloveniji«, ker se ne nameravamo več baviti njo. Imamo dovolj važnejšega dela.

Izgubljeno — najdeno.

Izgubila se je članska legitimacija JNS. Glasi se na ime Janez Zgaga. Kdor jo najde, jo lahko obdrži, ker je ne rabim več. Po »Jutranjem listu«.

NACIONALISTI!

Ali ste že pogledali v volilni imenik? Pazite, da vam ne bo odvzeta volilna pravica. Danes je zadnji dan!

Zavedajte se, da so te volitve največjega pomena za vas!

Vi morate odločevati, da pridejo v skupščino pravi ljudje!

Stari naj se ne vrnejo!

Zahtevamo mladih, iskrenih, pogumnih in delovnih Jugoslovanov!

Brez nas ne sme pasti odločitev!

Jugoslavija mora biti n a š a!

*

Naša domovina je last celokupnega naroda, vsak mora od nje živeti pošteno. Nikdo ne sme imeti premalo, nikdo preveč!

Ne pustite izkoriščati svojih lastnih sobratov po tujcih in brezčutnih kapitalistih!

Bodite pripravljeni, da stopite ob vsakem času v boj za pravice naroda in države!

Nacionalisti! V slogi je moč!

Pri volitvah v strnjene vrste!

Čuvajte Jugoslavijo!

Naš domačin na cesti - tujec gospod!

V Mariboru je zadnji čas nastalo večje število tekstilnih tovaren. Navadno delavstvo se jemlje iz krogov domačinov. Tem se seveda tudi odmerja plača, kakor jo zasluži naš človek. Tako-le povprečno 1.25 Din na uro. Tekega mnenja so pač odločujoči gospodje pri vseh teh podjetjih. Izgovorov zato imajo več. Naš človek, tako pravijo, ni izvežban, pa čeprav so med njimi taki, ki so v tekstilnih tovarnah delali že najmanj 10 let. Da ne morejo našemu človeku plačevati boljše mezde, je vzrok seveda tudi velika gospodarska kriza. In zato vidimo, kako vsi podjetniki čutijo to gospodarsko krizo. Občutek je pa precej prijeten. Predno je še tovarna zidana, je že nabavljen luksuzni avtomobil za gospoda šefa in največkrat še eden za gospoda ravnatelja. Blago se izdeluje dan in noč. Nekam to blago gre, saj zaloge ravno niso preveč natrpane. Torej izgovor na krizo ne drži.

Podjetniki pa tudi na drugi strani očividno kažejo, da kriza res ni tako velika, kakor jo slikajo našemu delavcu. Kadarkoli se namreč postavlja kakšna nova tovarna, obletavajo naši podjetniki vse mogoče pisarne tako javne, kakor privatne in moledujejo za dovoljenje zaposlenja inozemcev. Najdejo seveda vedno dovolj »naših«, ki jim za nekaj tisočakov pomagajo, da njihova prošnja uspe. In tako prihajajo strojniki in tekstilni mojstri, včasih pa vmes tudi še kakšen specijalist druge vrste n. pr. knjigovodja, ali pa kaka osebna tajnica. Pri teh ljudeh pa ti podjetniki niso tako skopi. Plače se pri vseh teh gibljejo tako-le med 3 do 4000 Din mesečno in seveda še več.

Tako delajo novi podjetniki in stari jih lepo posnemajo. Te dni smo doznali, da je mariborski tekstilni tovarnar inozemec znan po dobrotah, ki jih deli delavstvu, zopet obletaval razne pisarne, da se mu dovoli zaposlitev inozemskih tkalskih mojstrov. Pri tem se izgovarja, da je uvozil nove stroje. Kolikor nam je pa znano, je tkalskih mojstrov-inozemcev v tej tovarni že dovolj, domačin je menda samo eden. Zakaj tedaj zopet inozemce?

Nismo bili proti inozemcem v začetku razvoja tekstilne industrije pri nas, ker smo vedeli, da v tej stroki, pri nas nimamo dovolj strokovnjakov. Toda od tedaj je že 15 let. V 15 letih pa smo pri nas izvežbali že precejšnje število lastnih strokovnjakov, saj imamo že absolvente tekstilne šole v Kranju. Menda ne bo nihče trdil, da so inozemci rabili za svojo strokovno izobrazbo 15 let. Bolj verjetno je, da so se izučili tekstilni mojstri v treh letih. Če bi tudi priznali, da je naš človek mogoče bolj neokreten, ali pa, da ni tako bistroumen, nam morajo pa vendar merodajni činitelji oprostiti, da si upamo dvomiti nad tem, da bi naš človek za tako izobrazbo potreboval pet kratno dobo inozemca. Po celi Evropi so priznavali ravno našega človeka, posebno Slovence, kot najtalentiranejše delavstvo, ki je v vsakem oziru prekašal celo Nemce tako v pridnosti, kakor nadarjenosti. Vpoštevani so bili povsod. Poznala jih je Nemčija, Francija, da ne govorimo o Avstriji. In je naravnost čudno, da doma ni sposoben, medtem, ko je bil povsod drugje priznan.

Da je vsak sebi najbližji, razumemo, in zato se ne čudimo toliko inozemskim podjetnikom, ki pritegujejo delavstvo iz svojih krajev, čudimo se pa podjetjem, ki so v domačih — čeprav židovskih — rokah, pa tudi hočejo same inozemce. Še bolj pa se čudimo merodajni oblasti — inšpekciji dela — ki s svojo preveliko naklonjenostjo omogoča importiranje nepotrebnih inozemcev.

Čudimo se nadalje, da znajo ti inozemci doseči ponovno dovoljenje za zaposlenje, čeprav so bili že ob prihodu dobili dovoljenje samo za omejeno dobo in to pod pogojem, da se v tej dobi dodeli specijalistu-inozemcu tudi naš človek enake šolske predizobrazbe, da bode v gotovem roku lahko nadomestil tujca. V tem oziru pa se vrši najhujše izigravanje zakona. Znan nam je primer, da je v neki tovarni nastavljen inozemec-kemik, ki je dobil dovoljenje pod pogojem, da se mu dodeli naš državljan, ki se bo izučil dela, ki ga vrši inozemec. Podjetje je temu pogoju zadostilo tako-le: Inozemcu kemiku je pridelilo domačina, ki je imel dva razreda ljudske šole in je preje v tovarni vozil v samokolnici gotove odpadke. Poiskali so torej — menda prav nalašč — navadnega manuelnega delavca, ki se naj izuči kot delovadja-kemik! To je seveda nemogoče in bo ostalo nemogoče. Imamo pa dovolj kemikov, ki bi se dotičnega posla s svojo že pridobljeno teoretično predizobrazbo priučili gotovo v prav kratkem času.

Tu smo prikazali samo en primer izigravanja. Vemo pa, da se tako godi povsod. Če pa bi na odgovarjajoče mesto postavili pravega našega človeka s primerno izobrazbo, bi danes že v tovarnah ne bilo več inozemcev, ali pa vsaj prav malo število takih, ki opravljajo res kak specijalni posel, za katerega ni nadomestila in ki je prav za prav neka tajnost! — Tkalski mojster pa prav gotovo ni taka specialiteta, da bi zanj ne bilo nadomestila in da bi se domačin tega poklica ne priučil do danes.

Treba bi bilo samo energično stopiti podjetnikom, ki z zaposlovanjem inozemcev zasledujejo popolnoma druge cilje, o katerih bomo pa spregovorili prihodnjič, na prste in jim kratkomalo odkloniti vsako zaposlitveno dovoljenje za inozemce, pa bi videli, da kljub temu ne bi stala niti ena tovarna in blago bi bilo ravno tako izdelano. Tekstilno šolo v Kranju zapusti vsako leto gotovo število teretično izvežbanih tkalskih mojstrov, poleg njih imamo tudi že nekaj praktično izvežbanih. Vsi ti pa ostanejo brezposelni medtem, ko se iščejo inozemci, katere se še sedaj importira k nam brez vsake potrebe in v škodo našega strokovno izobraženega naraščaja!

Zahtevamo, da se odločujoči faktorji zganejo in to preprečijo!

Med nami . . .

Magdalensko predmestje Maribora to je V. okraj je največji. Nič čudnega torej ni, če je tam tudi največ zanimivosti. So zanimivosti vesele, pa tudi žalostne narave. Vesele narave zato, ker je v tem okraju večkrat tudi kak cirkus, pri katerem ni treba plačati vstopnine. Prirede ga razni ljudje. Včasih tudi kak hišni gospodar. Tako na primer je zadnjič neki hišni gospodar, ki ima [illegible] priimka in sicer za javnost onega, ki je napisan v slovenskem, za domače pa takega, ki je napisan v nemškem pravopisu, sicer pa pristnega slovensk. izvora, preskrbel svojim najemnikom in bližnji okolici šaljiv nastop s tem, da je iz pralnice pobral vse priprave, katere so bile do sedaj na razpolago strankam. Skril je podstavek za škaf, desko, ki je bila položena do sedaj radi kamnitega tlaka in še celo palice za mešanje v kotlu ni pozabil. Da je bila šaloigra še popolnejša je pa skril tudi tujo banjo. Sedaj jo iščejo. Ker je bil ta gospodar igralec in režiser obenem, mu seveda te nerodne pomote nikdo ne bo zameril.

Daljna zanimivost in sicer žalostne narave tega okraja pa je, da imamo nekaj žensk vseh vrst in branž, samske in ločene, poročene in neporočene, ki že kar nekako vršijo plebiscit za nemški Maribor. So med njimi tudi take, ki niso naše državljanke in spadajo v Gradec, pa tudi take, ki imajo može sicer v državni službi. Če bi bili škodoželjni, bi navedli imena, pa se nam smilijo njih možje in izvoljenci, ker bi utrpeli preveliko škodo tako iz gospodarskih kakor službenih ozirov, da ne imenujemo še več drugih škod, ki bi jih doletele. Posebno zanimivo pa je, da pri vseh teh imenih prevladuje črka K. Imena pa so lepa slovenska. Samo pačijo jih radi na ta način, da pristavijo več črk kakor jih potrebujejo in si s tem delajo nepotrebne stroške, kadar jih pustijo mogoče kje ovekovečiti in črkoslikarji navadno kar po črkah računajo. Tile tsch in igg itd. niso nič kaj privabljivi.

Vse pa je le za hec, ker brez tega magdalenski okraj ali kakor pravijo še stari hudomušneži »gimpelinsel« ne bi bil nič zanimiv. Tako pa je vendarle nekaj, samo paziti morajo aranžerji teh zanimivosti, da se ne bodo znašli v neprijetnem oddelku, kjer ne poznajo šale in naložve včasih prav izdatna odlikovanja za — predloge jezike in poseganje v tuje pravice.

Kar je pa drugih takih zanimivosti, kakor n. pr. najnovejša, da bodo nacionalne organizacije razpuščene in da bo Maribor zopet Marburg, o tem pa pozneje, saj sedaj je predpust in zakaj bi bil dolgočasen, če ni treba . . .

*

Podpisi za — Hitlerja —

kje drugje, kakor pri nas zopet. Nabirajo jih razni agentje. Inozemci? Kdo ve! Najbrže ne. Bolj gotovo je, da to delajo naši, katerim bi nekateri radi navesili pridevek »lojalni«. Gre pa tu še za drugo vprašanje. Ali se ti podpisi nabirajo za Hitlerja pri nas mogoče takole, kakor za kašnega volivnega kandidata, ali pa se nabirajo zato, da bi Hitlerju kak takle »štajerski german slovenskega pokolenja« kot svojemu daljnemu »führerju« rad pokazal, da je pri nas še vse »štramdajč«. Ali mogoče že hočejo kar na svojo roko poskusili s plebiscitom? Potem naj pa ta prenapeta gospoda kar javno pride med nas, pa bomo glasovali. Če bodo glasovnice malo bolj trde, nič ne de, saj njihove butice tudi niso ravno premehke. Dokler smo pa mi tukaj, je škoda misliti, da bi še dopustili kakšno glasovanje za par priseljenih domišljavcev. Ti imajo svobodno pot, da od nas odidejo tja, od koder so prišli, mi pa se iz naše zemlje ne odstranimo. Glasovanja ne rabimo, ker smo že odglasovali. Če pa želc, smo zopet pripravljeni, toda tedaj pošteno, tako, da jim bo za vedno minilo veselje izzivanja.

Spodnještajerska je bila nekdaj nemška — na papirju in ta papir je raztrgan in uničen. Dejanski pa je bil in ostane tak kkaor je danes — vse naše razen peščice odpadnikov in par ducatov priseljencev!

*

Zanimivo sklicanje seje.

V roke smo dobili povabilo delegatov na sejo sosveta ekspoziture delavske zbornice v Mariboru. Je sicer zelo važno, da se take seje večkrat vrše, ker morajo biti delegati d. z. vedno točno informirani o sedanjem položaju delavstva. Seveda je pa vsakemu delegatu potrebno tudi, da je na tako sejo pripravljen, da pride z gotovimi predlogi in da tudi ve, o katerih vprašanjih se bode na taki seji razpravljalo.

Zato je zelo važna točka na vabilu dnevni red. Tudi na tem vabilu je bil označen dnevni red. Bil je pa zelo kratek in se iz njega ni dalo izbrati, o čem se bo na seji razpravljalo, ker je obsegal samo dve točki in sicer, kakor je bilo natančno zapisano, takole:

1. razna poročila,
2. raznoterosti.

Tak-le dnevni red je pa vendarle malo premalo celo za ljudi, ki so sej navajeni, še bolj pa za delavske zastopnike. Poraja se nam čudni dvom, da so mogoče le v Mariboru kje ljudje, ki so bili mogoče malo bolj natančno poučeni, kaj se bode raznega poročalo in kaj so raznoterosti.

Šef tukajšnje ekspoziture je g. Čeh in zvedeli smo, da je na seji poleg raznih res važnih vprašanj in reševanj prišlo na vrsto tudi neko vprašanje, ki je zahtevalo odgovora, komu služi g. Čeh. Ali samo eni strokovni organizaciji, ali vsem, ker se je pri volitvah obratnih zaupnikov in tudi do sedaj še pri vsakih drugih opazilo, da so na eno stran simpatije, na drugo pa malo preveč vidno antipatije. In so nekateri, ki pravijo, da tako ni prav. Uradnik delavske zbornice je lahko privatno pristaš ene ali druge politične struje, v službi pa to ni priporočljivo kazati, vsaj ne tako, da delavstvo to opazi.

Zelo radi bi g. Čeha pohvalili, če bi tudi on tako postopal in ne kazal preveč svojih privatnih čustev tudi javno. Pohvaliti ga pa moramo, da se zna vedno spretno izviti, kadar se mu stavi to neprijetno vprašanje. Zadovoljni pa nismo.

Maribor

Tiskarski škrat. V naši 7. letošnji številki je tiskarski škrat članek »Ne bodite malenkostni« podpisal z A. P. Podbrezje. Da ne bo kakega nesporazumljenja izjavljamo, da ta podpis ne spada pod omenjeni članek.

Takemu petelinu je treba greben pristriči.

Šoferja mestnega autobusa, ki vodi na Pobrežje je nek nadutež nahrulil, ker mu je na vprašanje odgovoril slovensko. Pri tem pa je omenil, da mora šofer znjim nemško govoriti, ker je tujec in ker je njegov svak občinski svetnik. Zelo radi bi poznali dotičnega korajžnega gospoda tujca, ki se upa našega človeka nahruliti, da mora žnjim nemško govoriti, še raje bi pa poznali dotičnega njegovega svaka, ki je občinski svetnik.

Škoda, da ni bil poleg kdo, ki bi pritisni temu tujemu »omikancu« na nos pečat, da bi vsak že na prvi pogled opazil, da je tujec.

Mi se bomo zanj zanimali in poskušali zvedeti, od kod je in kdo je. Če le ni to kak tak tujec, ki je sicer iz Maribora, pa se v gotovih slučajih raje izda za tujca, ker misli, da s tem imponira. Obenem pa se mu zdi, da se kot tujec lahko počuti, kakor v — Marburgu.

Za take peteline imamo pripravljeno posebno pripravo, s katero pomagamo, da jim greben popolnoma upade.

Kulturne beležke

»Veseli kmetič«. Opereta, če je količkaj vsbinska, melodijozna, pali pri publiki. Prav gotovo velja to za naše mariborske gledališke posetnike.

Leo Fallova opereta »Veseli kmetič« (spisal V. Leon), je posrečena še prav posebno radi tega, ker je poleg prijetne melodije tudi vsebinsko sočna, rekel bi, skoroda globoka.

Režiser je imel s tem hvaležno delo, vendar ne lahko. Gospod Harastović kot režiser je poleg tega igral posrečeno Lipovška. Vincenc g. Medven pred in po sceni pretepa (ki je na splošno ugajala in vzbudila mnogo smeha) ni zadovoljiv. Posledica popevanja. Kvartet dober, male disonance bodo reprize izgladile. Gdč. Pavla Udovičeva (Marica) je bila odlična pevsko kakor igralsko, njen partner g. Sancin (Štefan), je bil mnogo boljši kot v zadnji predstavi Carjeviča. Manjka mu še razgibanosti. Glas mu je simpatičen, z voljo in malo truda bo postal siguren tam, kjer še ni.

Gdč. Barbičeva (Lizika) z malim Anzekom (Silvica Jarhova) originalna in prijetna. Igralsko dovršen, pevsko topel je bil g. P. Kovič v vlogi očeta Podgornika. Ostale vloge so bile dobro zasedene, posrečeni tipi (Muha, Otepač, Krofač itd.) skratka, bil je lep večer.

G. Herzogu kot dirigentu bo uspelo, da izgladi in izpopolni pri reprizi one malenkosti, ki so tu pa tam pri primieri izzvenele.

Gledališče zasedeno, publika nadvse zadovoljna. -o-

Skrbi za nezaposlene. Pred zaprto pisarno borze dela na kojih vratih stoji napis: Pisarna je zaprta začasno radi razširjenja prostorov, stoji njen upravnik in radoveden meščan. Ta vpraša prvega: zakaj vendar razširjate prostore borze dela. Prvi odgovori: hm, veste za nove volitvi imamo toliko poslanskih kandidatov, da bo po 5. maju število brezposelnih znatno naraslo . . . »Pravda«.

Izdaja, odgovarja in urejuje TONE BAJT. — Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj STANKO DETELA v Mariboru.